

MIROLJUB

ISSN 1452-5976

GODINA: XIII.

SOMBOR, 2010.

BROJ 2 (50)

Veliko Bunjevačko-šokačko Prelo

- tradicija našega Društva duga 74 godine -

Ovo prikladno slavlje našega naroda
temelji se na drevnim obiteljskim običajima

Veliko bunjevačko-šokačko prelo

TRADICIONALNO ZIMSKO SLAVLJE

Ovogodišnje tradicionalno 74. po redu Veliko bunjevačko-šokačko prelo, što ga je organiziralo naše društvo, održano je 13. veljače, što znači posljednje subote koja predstoji Čistoj srijedi, a time i početku velikog korizmenog posta.

Voditeljice kulturno-umjetničkog dijela

ovog programa Bojana Jozić i Dejana Jakšić svojom su konferansom dočarale zimsku idilu u ovoj našoj prostranoj ravnici, ističući kako mirno spava ta bačka ravnica u kojoj su „salaši pokriveni sni-gom“ te dodajući, da je to „najlipše vrime u godini da se svit okupi, da se čovik s čovikom prodivani – to je vrime druženja,

zabave i prela – vrime ruva, tamburice i igranke“. Da, to je uistinu vrijeme opuštanja, sreće i radosti! Ovaj dio programa je i otpočeo tamburaškom glazbom i pjesmom „Kolo igra – tamburica svira“.

Pozdravljajući drage nam goste i sve nazočne, domaćin slavlja, predsjednik društva gosp. Šima Raič poželio je svima srdačnu dobrodošlicu i ugodan boravak, ističući kako je to tradicionalno slavlje našega naroda koje se temelji na drevnim obiteljskim običajima. Osnovna zamisao našega naroda je da se na ovim okupljanjima družimo, razgovaramo i u zajedništvu sebe osvježujemo i obogaćujemo za nova pregnuća u očuvanju i njegovanju bogate kulturne baštine koju su nam ostavili naši preci. Tu ostavštinu mi trebamo dograđivati i prenositi na svoje potomstvo.

Moto ugrađen u pozivnici ovoga slavlja:

Tamburice, tamburice
Ko ti splete žice tanke,
Da l' od kose divojačke
Il' viline il momačke

H. Malković

Ovo vrijedno zimsko okupljanje i slavlje, na kome je bilo preko 200 čeljadi, iskoristio je i odgovorni urednik „Miroljuba“ Matija Đanić te je promovirao novi broj ovog društvenog glasila (1/2010), koje je potom i podijeljeno svim nazočnima.

U ovom dijelu programa, toj najvećoj pokladnoj manifestaciji, smjenjivali su se članovi glazbene, pjevačke, folklorne i literarne sekcije našega društva. Svoja sjećanja na minula zimska vremena i na život na našim salašima veoma je lijepo i slikovito dočarala svojim sastavom „Jedno davno prelo“ Katarina Firanj.

Ovaj prikladni dio programa, koji je razveselio i uključio sve nazočne, smislila je i režirala voditeljica dramsko-recitatorske sekcije Marija Šeremešić, a svoj su udio dali Šima Beretić u folkloru i Vesna Čuvardić kod pjevačke skupine.

Nakon ovoga slijedio je zabavni dio tog

prigodnog slavlja u kome su sudjelovali: tamburaški sastav „Kristali“ iz Županje u Republici Hrvatskoj, tamburaški orkestar „Panonika“ iz Sombora, te gost večeri – poznati pjevač i zabavljač Šima Jovanovac (RH).

Smjene dvaju tamburaških sastava i vrsnog pjevača, koji je svojim glasom i prikladnim izborom pjesama i šala osvojio nazočnu publiku i uključio je u opće veselje, trajale su sve do ranih jutarnjih sati.

Gledano prostorno, pjesme su bile i s jedne i s druge strane Dunava, te one iz Dalmacije, Hercegovine, Bosne i drugih krajeva u kojima žive naši sunarodnjaci ili odakle nam potječu preci. Nisu izostale ni one naše „Hej salaši na sjeveru Bačke, zapivajte pisme bunjevačke“, te poznata „Krv šokačka“. A za člana našega društva Gojka Zeljka, koji zbog bolesti nije sudjelovao na ovom slavlju, njegov znanac Šima Jovanovac je otpjevao poznatu pjesmu rodnog mu kraja „Moja Hercegovina“ koja, simbolički rečeno, predstavlja zemlju kamena i krša, vinograda i maslina, upravo usklađenu s objavljenim životopisom ovog našeg člana u ove večeri promoviranom društvenom glasilu „Miroljubu“.

Uz dobru večeru i već tradicionalno lijepu i veliku Gojkovu tortu, glazbu i ples, veselje je trajalo sve do ranih jutarnjih sati, kada su gosti sretni, veseli i zadovoljni, a s novim brojem „Miroljuba“ u rukama, pošli svojim kućama, sjetivši se one naše narodne: „Poklade su, poklade su i ljudi su dani“ te dodajući: „Tjeraj, tjeraj žestoko – kuća nam je daleko.“

Matija Đanić

Od dragih nam gostiju nazočni su bili predstavnici: Skupštine RS, Vlade i drugih tijela APV, Konzulata RH u Subotici, Gradskog vijeća Sombora, Ureda HMI u Vukovaru, NIU „Hrvatska riječ“, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici, predstavnici Crkve, te brojnih KUD-ova i medija. Među nazočnima bili su i oni naši sunarodnjaci koji sada žive daleko, a došli su proveliti se sa svojim prijateljima i znancima.

HODOČAŠĆE NAŠIH MLADIH

POSJET VJEČNOM GRADU RIMU

Ured za mlade Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda organizirao je u rujnu, za oko 110 hodočasnika, iz župa Subotičke i Zrenjaninske biskupije i Beogradske nadbiskupije, put za Rim, gdje smo se, zahvaljujući župniku Josipu Pekanoviću, našli i nas desetero Somboraca. Predvodio nas je MBK beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar, s kojim smo imali prigodu provesti neko vrijeme.

Putovali smo autobusima kroz susjednu Hrvatsku i Sloveniju, te na putu za Rim svratili u Asiz, mjesto sv. Franje, utemeljitelja franjevačkog reda i suutemeljitelja reda klarisa. Posjetili smo baziliku, grobno mjesto sv. Franje Asiškog, koju čine dvije crkve, donja i gornja, koje su izgrađene iznad Porcijunkule uz koju je svetac umro, kao i mnoga vjerska mjesta njegovih sljedbenika. Nastavivši put stigli smo u Rim kasno poslijepodne.

Odsjeli smo u Domu hrvatskih hodočasnika, gdje smo bili vrlo ugodno primljeni od strane upravitelja doma oca Božidara Nagya. Zahvaljujući njemu, koji je ujedno i postulator za kanonizaciju bl. Ivana Merza, upoznali smo se sa životom blaženog, koga nazivaju uzorom i zaštitnikom mladih.

Imali smo posebnu prigodu susresti se s papom Benediktom XVI. na općoj audijenciji, gdje nam je, skupa sa 6000 hodočasnika iz cijeloga svijeta, podijelio blagoslov obrativši nam se na hrvatskom jeziku, što je ostavilo veliki dojam na nas. Istog dana, na Pepelnicu, uz posebne ulaznice, sudjelovali smo na misi u crkvi sv. Sabine, gdje je Sveti Otac započeo korizmeno vrijeme.

Posjetili smo četiri velike rimske bazilike, koje nazivaju patrijarhalnim bazilikama. Prva je bila bazilika sv. Petra, naj-

veća crkva kršćanstva, s veličanstvenom kupolom izvana te brončanim baldahinom iznad groba sv. Petra unutra, dočaravajući ideju arhitekata - beskonačnost neba. Prošavši ispod bazilike vidjeli smo kriptu, odnosno grob pape Ivana Pavla II. Ispred bazilike, na Trgu sv. Petra, koji svojim kolonadama čini cjelinu s bazilikom, nalazi se obelisk koji je jedini materijalni svjedok mučeništva sv. Petra. U Vatikanu se nalaze i vatikanski muzeji koje smo imali ogromnu želju vidjeti, ali za čiji je pohod obvezan vodič, jer je za detaljno razgledanje potrebno oko pet sati. Mi smo, naravno, obišli samo polovicu.

Druga je bazilika sv. Ivana Lateranskog, koju nazivaju majkom i glavom svih crkava Rima i svijeta. Ona je katedrala rimskog biskupa, te se u njoj održava prvi obred nakon biranja novog pape. Ono što karakterizira unutarnjost su stupovi s kipovima dvanaestorice apostola duž bazilike. Sljedeća je bila bazilika sv. Križa Jeruzalemskog, sagrađena za caricu Jelenu u četvrtom stoljeću, u kojoj se nalaze relikvije vezane s Isusovom mukom, koje je carica donijela iz Jeruzalema, i one čine ujedno najveću vrijednost bazilike.

Posljednju smo vidjeli baziliku sv. Pavla,

u novijem dijelu Rima, koja se također počela graditi u četvrtom stoljeću, i do izgradnje bazilike sv. Petra bila je najveća crkva kršćanstva. U unutarnjosti se nalazi grob sveca iznad kojeg se uzdiže glavni oltar, a između ostalog, vrijednost se ogleda i u mozaicima svih papa, počevši od sv. Petra do sadašnjeg, čiji je lik osvijetljen.

Pokraj još mnogih vjerskih znamenito-

sti, posjetili smo rimske trgove i fontane, naravno zamišljajući mnogo želja, Panteon, spomenik rimske starine, Koloseum, ogledalo starog Rima, koji naravno nije u cijelosti, ali nekada je mogao primiti i do 80.000 gledatelja, što ostatak građevine i dokazuje.

Po povratku kući svratili smo i u Padovu vidjeti svetište sv. Leopolda Mandića i sv. Antuna Padovanskog. Pri posjetu bazilici sv. Antuna nismo niti bili svjesni dešavanja koja su se odvijala u prisustvu mnoštva ljudi. U kapeli padovanske bazilike bilo je izloženo tijelo sv. Antuna, koje smo imali prigodu vidjeti. Sada, poslije 29 godina, svečavo tijelo je vidjelo oko 650.000 vjernika, među kojima smo, na sreću, bili i mi, hodočasnici iz Srbije. Put nam se završio razgledanjem bazilike, a samim tim i službeni dio putovanja, preostao nam je put do naših domova koji smo ugodno proveli. Ovo hodočašće nam je pružilo prigodu sklapanja novih prijateljstava i jedno novo viđenje vjere u našim životima. Ostalo nam je jedino nadati se da će jedna od želja biti ispunjena, da se ponovno nademo u vječnom gradu.

Ivana Maunić

TISKARSKE (ŠTAMPARSKJE) POGREŠKE U PRETHODNOM BROJU LISTA

U prethodnom broju „Miroljuba“ (2/2010) potkralo se više tiskarskih pogrešaka. Najveća i najuočljivija među njima je na stranici 19 u naslovu donjeg teksta, gdje umjesto „BIOSKOPI U BAČKOM MONOŠTORU DO DRUGOG SVJETSKOG RATA“, kako je to u prijelomu lista glavni i odgovorni urednik već ispravio, stoji „BISKOPI...“.

Dragim se čitateljima zbog ovoga ispričavam.

Urednik

GOSTOVANJE NAŠIH KAZALIŠNIH AMATERA U RETKOVcima

U malom mjestu Retkovci, od nekoliko tisuća stanovnika, u Općini Ivankovo, nedaleko od Vinkovaca u Republici Hrvatskoj, od 22. siječnja pa do 20. veljače 2010. godine održani su susreti dramskih amatera.

Ovaj već VII. susret dramskih amatera pod pokroviteljstvom Vukovarsko-srijemske županije i Općine Ivankovo, ima natjecateljski karakter. Domaćini su ostavili mogućnost da i druge amaterske družine mogu izvan konkurencije sudjelovati. Među takvim družinama nastupila je i dramska sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora, iz Republike Srbije, s komadom „Oporuka“ Giacoma Puccinia, a predstavu je na kazališni komad preradio Vančo Kljaković. Adaptaciju za ovakvo izvođenje na sceni uradio je Ivica Janjić, a režiju, scenografiju i kostimografiju odradila je pročelnica naše dramske sekcije Marija Šeremešić. Predstava ima dva čina, a redateljica M. Šeremešić je predstavu prilagodila suvremenim uvjetima, šezdesetim-sedamdesetim godinama minulog stoljeća.

Velika dvorana Vatrogasnog doma bila je mala primiti sve gledatelje, ali velika za srca glumaca. Pred prepunom dvoranom glumcima je užitek glumiti.

Predstava počinje mizanscenom od tri čudne družine, koje pri-

premaju gledalište na sve ono što će se dešavati kasnije.

Iznenadnom smrću najvažnijeg člana male obitelji, ostali članovi obitelji se zakratko stavljaju u ulogu ožalošćenih, a već u drugom momentu počinje potraga za oporukom. Kako se predstava sve više i više odvija, tako se igrom slučaja povećava i potencijalni krug osoba u diobi nasljedstva. Pohlepa i beskrupuloznost u međuljudskim odnosima stvaraju niz komičnih situacija, koje gledalište nagraduje smijehom i pljeskom. Takvo ponašanje publike daje poticaj glumcima za još bolju glumu, da bi na kraju rasplet događaja bio takav, da samo jedna osoba (ni kriva ni dužna, ali vrlo pametna) igrom slučaja ostaje zadovoljna jer dobiva sve, a svi ostali u pohlepi i zavisti ostaju kratkih rukava.

Takav obrat događaja svakako se gledateljima dopao, te je zato burnim pljeskom i kroz smijeh publika pozdravila izvođače, a posebno se iznenadila i nasmijala kada se iz „mrtvačkog“ kreveta pojavio „pokojnik“, glavni krivac za sve što se u predstavi desilo.

Još dugo su se domaćini s gostima iz Sombora smijali pričavajući pojedine situacije iz predstave, da bi se na kraju, prije odlaska za Sombor, dogovorili o ponovnom zajedničkom druženju.

Zvonimir Lukač

OPĆINSKA SMOTRA DRAMSKIH AMATERA

Utorak, 26. ožujka tekuće godine, s početkom u 20 sati, u velikoj dvorani Hrvatskoga doma članovi dramske sekcije našega društva sudjelovali su na Općinskoj smotri dramskih amatera.

Naši su amateri nastupili s komadom „Oporuka“ Giacoma Puccinia, koji je za kazališni komad uradio Vanča Kljaković, scenski dio osmislio Ivica Janjić, a režiju, scenografiju i kostimografiju odradila voditeljica sekcije Marija Šeremešić.

Članovi sekcije ovaj su komad

premijerno izveli tijekom listopada minule godine, a potom ga u prosincu reprizirali pred našim gledateljstvom, te prikazali na gostovanju u Drežniku u Hrvatskoj.

Već uhodana glumačka ekipa uspješno je dočarala atmosferu u kojoj se odvija radnja kao i međusobne odnose sudionika – tih čudnih rođaka i znalaca.

Velika je šteta što je, vjerojatno zbog neinformiranosti, posjećenost bila veoma slaba.

M. Đanić

PONOVNI USPJEH NAŠIH RECITATORA

Recitatori našega društva ponovno su pokazali kako su u samom vrhu njegovanja materinjeg jezika. Naime, svih četvero sudionika Pokrajinske smotre recitatora na hrvatskom jeziku, koja je održana u Subotici 30. siječnja 2010. godine, vratilo se s diplomom.

U najmlađoj skupini, koju su činila djeca od 1. do 4. razreda, sudjelovala je Aneta Firanj, u srednjoj od 5. do 8. razreda, koja je bila i najkvalitetnija, Emīna Firanj, a u najstarijoj, koju su činili učenici srednjih škola i studenti, Lea i Miloš Jevtić. Recitatore je za smotru pripremila Marija Šeremešić.

Svaki sudionik smotre nagrađen je knjigom, a recitatori iz

pobjedničkih skupina diplomom i jednodnevnom izletom u Osijek.

Smotru je otvorila Katarina Čeliković, predsjednica organizacijskog odbora, a nazočna je bila i konzulica-savjetnica u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici Vesna Njikoš-Peččaj, koja je sudionike pozdravila riječima: „Djeca ste, djeca i ostanite, ali uvijek budite ponosni na ovo što radite, budite ponosni na svoj doprinos njegovanju materinjeg jezika, a na taj način i očuvanju svojega nacionalnoga identiteta.“

Š.-m.

MARINSKI BAL U LEMEŠU

„Snig je pao po doli i brigu, bačo je u sonca upre-
go riđu, šubu je ogrnio, a mlad svit sidi mu za
ledi. Idu svi na Marinski bal. Tamo kad su stigli svira
tamburica, šuška svila, zveče dukati, sve ko u bajki.
Ceger na satu brzo se okreće i eto nas u dvajsprom
stoliću.“

Marinski bal je i danas, a pišemo 6. veljače 2010.
godine. Torbice, štiklice, šminka i frizura, kravata,
svilena košulja i lakirane cipele - danas je to moda.
Promijenilo se puno, ali je tamburica ostala kao potvr-
da kvalitete koje se ne može izlizati.

U subotu, 6. veljače, u Domu kulture HBKUD-a
„Lemeš“ organiziran je tradicionalni Marinski bal
(prelo). Goste su dočekivali aktualni bandaš i banda-
šica Danijel Kanjo i Eva Tošaki. Prelo je otvorio mladi
izvođački sastav folklornog odjela spletom bunje-
vačkih igara. Predsjednica Marija Bagi pozdravila je
goste koji su došli iz: Subotice, Sombora, Čonoplje,
A. Šantića, Male Bosne, Ljutova, Stanišića... Poželjela
im je ugodnu zabavu u nadi da tradicija neće izgubiti
na važnosti u ova krizna vremena. Tamara Brkić je pročitala pje-
smu Đule Milodanović „Bunjevačko prelo“. Goste su zabavljali
tamburaši iz Sombora „Zlatni zvuci“. Josip Tucakov je na čelu
ovog sastava koji 5 godina svira pod ovim imenom. Neizostavan

je bio lemeški juneći paprikaš, fanci na pantljiku, bogata tombola
i ples srca. Druženje, pjesma i ples su trajali do ranih jutarnjih sati.

Ova manifestacija ne bi mogla biti održana bez zdušne pomoći
svih članova udruga i mnogobrojnih sponzora.

Lucija Tošaki

BEREŠKO ŠOKAČKO PRELO

U subotu, 6. veljače, u Bačkom Bregu je održano tradicio-
nalno Šokačko prelo. Šokačko prelo je organiziralo Hrvatsko
kulturno-prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz
Bačkog Brega, a pomoć u organizaciji su pružili Mjesna zajednica
Bački Breg, a posebno Hrvatska matica iseljenika, na čelu s nje-
nim voditeljem iz Vinkovaca, gospodinom Silvijem Jergovićem.

Prilikom otvaranja Šokačkog prela goste je pozdravila gos-
pođa Tamara Lerić i u ime organizatora skrenula je pažnju na
okolnost da ova manifestacija u posljednjih nekoliko godina
nadilazi mogućnosti samoga društva i Mjesne zajednice Bački

Breg u smislu organizacije, imajući u vidu veliki interes
za istu, ali i njezin značaj za razvijanje svijesti o značaju
održanja kulture i tradicije Hrvata – Šokaca na ovim
prostorima.

Šokačko prelo je bilo izuzetno posjećeno, kako od strane
mještana Bačkog Brega, tako i od strane brojnih gostiju iz
Sombora i okolice, ali i zbratimljenih hrvatskih kulturno-
prosvjetnih udruga s područja Slavonije i Baranje, kao i
susjednih društava iz Bačkog Monoštora, Sonte i drugih
mjesta. Zbog ovoga su za tradicionalno druženje ulaznice
bile rasprodane i rezervirane odmah nakon najave održa-
vanja prela, mjesec dana ranije. Opravdanost za ovakav
interes pokazalo je i veselo raspoloženje i druženje sudi-
onika prela i posjetitelja, koje je trajalo do ranih jutarnjih
sati.

Prelo je otpočelo izuzetno dobro osmišljenom i orga-
niziranom priredbom, koju je izveo HKPD „Silvije
Strahimir Kranjčević“, a u kojoj su sudjelovale različite
uzrasne skupine društva, od predškolskih i školskih, do veteran-
skih. Posebno simpatični i interesantni za publiku bili su najmlađi
i najstariji sudionici priredbe, koji su se svojim nastupom potpu-
no zbližili s posjetiteljima. Nakon ovakve najave programa, uz
bogatu trpezu, goste je potpuno osvojio poznati hrvatski kantautor
Šima Jovanovac, koji je dirnuo u emocije svih prisutnih, izvođeci
široki repertoar veselih šokačkih pjesama, sa svojim nadaleko
čuvenim i priznatim orkestrom.

mr. Jeca Ilić

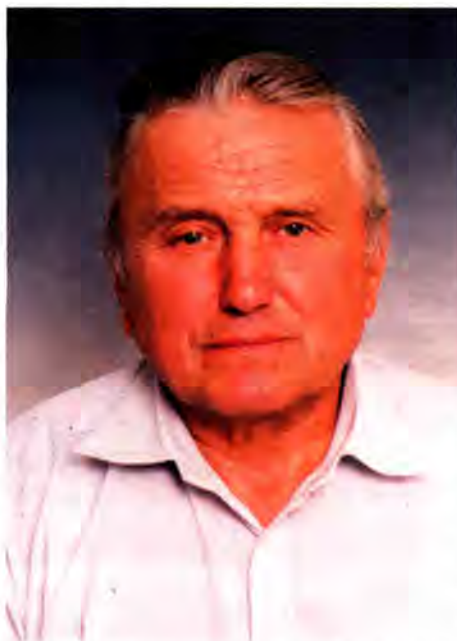
ŠIMA HORNJAK

Člana našega društva Šimu Hornjaka ne samo da dobro poznaju stanovnici Gradina salaša, tog najstarijeg ljudskog staništa u okolici Sombora, njega znaju i žitelji drugih prigradskih salaških naselja, kao i mnogi stanovnici grada.

Šima je rođen 1935. godine na obiteljskom imanju svojih predaka u salašima Gradina u uglednoj zemljoradničkoj obitelji Stipana Hornjaka i Katice, rođene Zetović, u kojoj je bilo troje djece – dvije djevojčice i Šima kao najmlađi. Po završenom osnovnom obrazovanju dječak se, unatoč želji svojih roditelja da nastavi školovanje, opredijelio za poljoprivrednu djelatnost, te je i ostao na obiteljskom posjedu.

Stupio je u brak s Irenom, rođenom Cigić Parčetić, i izrodili su dvije kćeri: Angelinu i Aranku. No, ovaj brak, nažalost, nije dugo trajao i svatko je od njih pošao svojim putem.

Lijep i dobro lociran obiteljski salaš, uz stari Sivački put, u kome je Šima rođen i u kome od svoje mladosti živi, građen je još davne 1901. godine. Od prvobitnih vlasnika, obitelji Hušvet, 1925. godine kupio ga je njegov djed Ivša Hornjak. Kasnije je salaš pripao sinu Stipanu, da bi ga poslije naslijedio unuk Šima. To je prostran salaš koji se sastoji od stambene zgrade, potrebnih objekata za stoku, te niza pratećih građevina. Građeni od kvalitetnog i čvrstog materijala, te funkcionalno dobro raspoređeni u prostranom dvorištu („okopu ili avliji“) i posjedovnom zemljištu, objekti su vremenom dograđivani i prilagođavani gospodarskim potrebama, te su u cijelosti udovoljavali potrebama ovog gazdinstva.

Uz svoje osnovne, egzistencijalne poslove, Šima je od mladosti bio aktivan član našega društva, a u Upravnom odboru sudjelovao je neprekidno do ovih godina. Njegova aktivnost bila je zapažena i u tijelima upravljanja Gradina salaša, Općine Sombor, Zemljoradničke zadruge i drugih samoupravnih tijela. Premda je zašao u godine i dalje intenzivno prati zbivanja u našem društvu, a redovito prima i pažljivo čita društveno glasilo „Miroljub“. Prigodom organiziranja većih i značajnijih svečanosti, Šima i svojim prilozima potiče i pomaže djelatnosti društva.

Prati društvena zbivanja u zemlji i svijetu putem radija i TV emisija, a svojevrmeno je volio i putovanja. Organizirano, s Crkvom, bio je na dvotjednom krstarenju po zemljama južne i zapadne Europe: Italiji

(Trst, Venecija, Rim), Francuskoj (Pariz, Lurd), Portugalu (Fatima) i Španjolskoj (Madrid). S posebnom je radošću obišao Jadransko primorje, te razgledao: Rijeku, Split, Dubrovnik, Herceg Novi, Igalo i još niz drugih mjesta.

Šimina kćerka Aranka, udana Mijić, kao voditeljica obiteljskog imanja i ovog izuzetno vrijednog salaša, već ga tri godine velikim dijelom adaptira u starinskom stilu za potrebe seoskog turizma. To je sada već poznati „DIDA HORNJAKOV SALAŠ“, u kome su dva apartmana, prostrani društveno-ugostiteljski, te izložbeno-etnografski i drugi prateći prostori. U prostranstvima ovog salaša likovni stvaraoci održali su i nekoliko umjetničkih kolonija, te više lijepih slika tih autora krasi i sobe ovog salaša.

Kćerka Aranka, ranije poznata vrsna rukometašica, niz je godina bila članicom juniorske, a potom i seniorske reprezentacije bivše Jugoslavije, te kao takva nastupala na brojnim državnim, međunarodnim i svjetskim natjecanjima. Nakon sportske karijere posvetila se poduzetništvu, te i ovo obiteljsko imanje uključila u tu djelatnost.

Vrijedi navesti kako se iz šire obitelji Hornjak, uz Aranku, sportskim aktivnostima bavi i Željko, sin Đure i Marije, rođ. Lukić, što znači Arankin bratić sa stričeve strane. Ovaj poznati rukometaš igrao je u Somboru, u više vojvođanskih gradova i zemalja bivše Jugoslavije, te u Norveškoj, Francuskoj, na Farskim Otocima i osvajao brojna najviša priznanja.

Matija Danić

O SREĆI I RADOSTI

Sreća i radost nalaze se u duhu, pa ih treba tražiti u duhovnim stvarima.

Radost će imati punu vrijednost ako je podijeliš s nekim.

Najveća radost i zadovoljstvo života jest to da si ljudima potreban i drag.

Smijehak je najkraće rastojanje među ljudima.

Svaki dan bez smijeha, izgubljen je dan.

Gdje siješ ljubav, izraste veselje.

Pjesme dolaze iz vesele duše.

Uživanje svaku aktivnost čini potpunom.

Šaliti se, ali ne vrijedati.

Život bez ijedne gozbe dug je put na kome nema krčme.

Uvijek razmišljati o nečem lijepom svojstvo je božanskog uma.

Alojzije Firanj

PROLJEĆA I JESENI ŠOKAČKE PJESNIČKE GRANE U BAČKOJ

U bogatoj poetskoj tradiciji Bačke, počevši od Ante Evetovića Miroljuba, pa do najpoznatijeg bunjevačkog lirika prije rata Alekse Kokića, uz Antu Sekulića i Jakova Kopilovića, pokraj Dunava se pružila „šokačka pjesnička grana“ koja je „listala“ stihovima osobenog i plodonosnog Ante Jakšića iz Bačkog Brega te pjesmama iz „pje-

sničke harfe“ Stipe Bešina iz Bačkog Monoštora.

Za razumijevanje „književnog značaja nekog autora nije od važnosti jedino dojam što ga on u čitatelju pobuđuje danas“, piše Antun Barac, „već u konačnoj ocjeni treba u prvom redu uzeti u obzir onaj umjetnički i uopće duhovni doprinos što ga je netko svojim radom

unio u kulturni život svoga naroda i svoga doba.“

„GRANČICU MASLINE JUTROS
STAVLJAM NA GRUDI I
POZDRAVLJAM PLAVETNILO NEBA
I ŠUM TRAVE. NEMA DANA DA SE U
MENI ZAVIČAJ NE BUDI I DA MI SE
ŽITOM OBASJANA POLJA NE JAVE“.

„Grančica masline“

ANTE JAKŠIĆ je rođen 22. travnja 1912. godine u Bačkom Bregu – Bregu, šokačkom mjestu u Bačkoj, neposredno uz mađarsku granicu. Djetinjstvo je proveo u svom rodnom mjestu, gdje je i završio šestogodišnju osnovnu školu. Nakon završene osnovne škole, 1924. godine je pošao na bravarski zanat, ali ga je ubrzo napustio. Odlazi u Bač, u sjemenište biskupa Lajče Budanovića. U sjemeništu su đaci učili i pripremali ispite, a polagali su ih privatno u državnoj gimnaziji u Subotici. Tako je i Ante prve četiri godine gimnazije završio u Subotici, a zatim se seli u Travnik u Isusovačku nadbiskupsku klasičnu gimnaziju s pravom javnosti, gdje završava peti i šesti razred. Vraća se i 1932. godine u Somboru završava sedmi i osmi razred i polaže veliku maturu. Sljedeće godine se upisuje na Filozofski fakultet u Zagrebu.

Na studiju južnoslavenske književnosti diplomirao je 1937. godine.

Kao profesor slavistike predavao je u Travniku, Tuzli, Osijeku, Bijelom Manastiru, Slavonskom Brodu, Gospiću, Karlovcu, a u subotičkoj mješovitoj gimnaziji bio je predavač od 1953. do 1956. godine. Kraj svog radnog vijeka i mirovinu dočekaao je kao odgojitelj u zagrebačkom đačkom domu 1970. godine, a posljednje godine života proveo je u domu za stare „Božidar Adžija“ u Zagrebu.

Ante Jakšić je umro 30. studenog 1987. godine u Zagrebu, a pokopan je na mjesnom groblju u Bačkom Bregu uz najveće počasti.

Ispratili su ga njegovi prijatelji, mještani, svećenici i subotički biskup Matija Zvekanović.

Kritičari koji su se bavili poezijom i

životom pjesnika Ante Jakšića te njegovim gledanjem na svijet oko sebe, na ljude i na okolnosti u kojima se on razvijao i stasavao kao čovjek i pjesnik, otkrivaju više čimbenika koji su utjecali na osobnost njegove poezije.

Rodno mjesto, ljudi i bačka ravnica javljaju se često kao motiv pjesama. O tome piše i dr. Josip Andrić:

PJESMA SNIJEGU

Snijeg je sinoć okitio grane,
Bijelim cvijećem ograde i pute
Dolazeći sa daleke strane
Već od zore rane!

Tužne jele
Ko djevice bijele
Zamišljeno pred prozorom šute,
I što gušća biva svuda tama,
Oči im se nekom sjetom mute!

Kuće male, sirotice puste,
Stisnule se sve jedna uz drugu,
I ni riječ neće da izuste.
Razumiju u svome se krugu...

I dok gledam kako svakog časa
Vjetar svija vrtom breskve mlade,
Grudima se nešto zatalasa:
Što li, Bože, sada moji rade?

A snijeg dalje mekom rukom veze,
Dalje, dalje vite grane kiti,
Ko da želi svojom igrom i sad
Moju slutnju i od mene skriti!

„Rodno selo, kuća, otac i majka vežu pjesnikovu dušu uz nezaboravljeni rodni kraj koji on u sebi nosi s neobičnom snagom osjećaja i čežnje.“ Rano odvajanje od obitelji, borba za život i siromaštvo usijecali su duboke tragove u još dječjačkoj pjesničkoj duši.

O liku majke, koja je također čest motiv pjesme, piše i Juraj Lončarević u knjizi Šokački i bunjevački književni portreti: „U tom kompleksu ranih briga i pretjerane dječjačke ozbiljnosti, svijetlit će likovi njegovih roditelja, koji će mu kasnije u doba surovih iskustava s ljudima donositi smirenje. Posebno će se tada isticati lik majke i njena simbolizacija za sve toplo, sigurno i neizmjerljivo ljudski vrijedno“.

Očev lik se javlja mnogo manje, kao i djedov. Svojoj sestri Evi posvetio je pjesmu „Rastanak“, koju je napisao prilikom svog posljednjeg posjeta Bačkom Bregu.

Upravo ti čimbenici - ljubav prema rodnom kraju, majci, ocu, djedu i sestri ukazuju na mogućnost da se dobar dio Antinih pjesama svrstava u zavičajnu poeziju.

(Nastavit će se)

Marija Šeremešić

DEVETI SVEZAK LEKSIKONA PODUNAVSKIH HRVATA – BUNJEVACA I ŠOKACA

Koncem 2009. godine iz tiska je izašao 9. svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, što ga izdaje Hrvatsko akademsko društvo u Subotici. Naklada knjige je 1500 primjeraka, a obujam 229 stranica. Svezak obuhvaća natuknice koje počinju slovom H.

Natuknica Hrvati (ime, povijest, jezik) vezana je za stranice od 69 do 103, a Hrvatska od 103 do 107. Najveći prostor, od 107. do 224. stranice, imaju riječi kojima su obuhvaćeni sadržaji vezani za odgovarajuće državne, znanstvene, vjerske, političke, gospodarske, informativne, kulturne, umjetničke, te kulturno-umjetničke institucije i društva s hrvatskim predznakom.

Uz nama već dobro znane suradnike Leksikona, sadržaje ovog sveska čine i pri-

lozi naših članova i sugrađana. Zoran Čota dao je dva priloga o sportašima ovoga grada i to o Gordanu Hatzeu i Stevanu Horvatu, Matija Đanić piše o Hrvatskom domu i Hrvatsko kulturno-umjetničkom društvu „Vladimir Nazor“, Ivan Kovač o Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu Silvije „Strahimir Kranjčević“ u Bačkom Bregu i „Hrvatskom seljačkom pjevačkom društvu „Šokac“ u Bačkom Monoštoru. Župnik župe sv. Križa dr. Marinko Stantić daje tekst o Hrvatskom Papinskom zavodu svetog Jeronima, dok je mr. Mato Miloš, OCD (koji sad djeluje u Zagrebu), sačinio natuknice o svima nama znanom, sada pokojnom karmelićaninu bratu Pavlu (Horvat, Pavao od Maloga Praškoga Isusa) i o Hrvatskoj karmelićanskoj provinciji svetoga Oca Josipa.

Osim navedenih somborskih sportaša, perom zagrebačkog publicista E. Hemara prikazani su i naši sportski aktivisti Željko Hornjak, rukometaš, sin Đure i Marije, kao i njegova sestrična, rukometašica Aranka Hornjak – Mijić, kći Šime i Irenke.

Od južnoslavenskih prostora ovim brojem je obuhvaćena Hercegovina. Za naše sunarodnjake posebno je vrijedan odjeljak te natuknice Značenje Hercegovine za podunavske Bunjevce, što ga je napisao mr. Krešimir Bušić, prof. sociologije i kroatologije s Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar iz Zagreba. Autor ove natuknice jasno ukazuje na prostor podrijetla i pravce kretanja bunjevačkih Hrvata do dolaska u podunavske krajeve (u Bačku i mađarsko Podunavlje).

Matija Đanić

PROMOCIJA LEKSIKONA U ZAGREBU

Predstavljanje Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca obavljeno je 19. ožujka u prostorima Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža u Zagrebu.

U punoj dvorani ovog znanstvenog prostora skup je otvorio dr. Bruno Krugić, ravnatelj ove institucije, a potom su o sadržajima 9. sveska govorili glavni urednik Hrvatskoga općeg leksikona dr. Mladen Klemenčić i glavni urednik Hrvatske enciklopedije dr. Slaven Ravlić, a od naših članova glavni urednik Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca dr. Slaven Bačić, te izvršni urednik Leksikona Tomislav Žigmanov.

U svojim izlaganjima domaćini skupa su istaknuli kako sadržaji Leksikona, osim prostora Bačke i Vojvodine, zahva-

ćaju i teritorije susjednih prostora Baranje i Mađarske u kojima živi ovaj hrvatski narod, što znači da Leksikon ima i prekogranične dimenzije. Razvojni put Leksikona ogleda se kroz svih dosadašnjih devet brojeva, što osobito dolazi do izražaja u posljednjem, koji svojim opsegom i sadržajima odskaka od prethodnih. I broj suradnika sve je veći i veći, kao što je i njihova struktura sve povoljnija. Istaknute su i specifičnosti leksikografskog rada, naglašavajući da je to težak i složen pionirski posao.

Dr. Slaven Bačić u svom je nastupu, uz ostalo, naveo podatke o svih devet svezaka Leksikona koji su tijekom minulih šest godina izlazili iz tiska, posebno ističući posljednji. Broj stranica početnih brojeva bio je šezdesetak, dok posljednji ima 229. Povećan je i broj suradnika, a tiraža je od

ranih 1000, povećana na 1500. Kako posljednji broj obuhvaća natuknice na slovo H, njime su obuhvaćena i brojna društva i institucije s hrvatskim predznakom.

Tomislav Žigmanov je naveo motive koji su poticali Hrvate s prostora Podunavlja da otpočnu akcije na izradi ovog vrijednog izdanja, pri čemu je HAD u Subotici imao posebnu ulogu, prije svega u okupljanju i povezivanju suradnika na njegovoj izradi. Naveo je i činjenicu da su Hrvati u Vojvodini jedina nacionalna manjina koja izdaje svoj leksikon.

U ovoj iznimno vrijednoj prezentaciji sudjelovali su suradnici iz Subotice, Sombora, Vajske i Plavne. Od Somboraca nazočni su bili M. Đanić i A. Firanj.

M. Đanić

JEDNO DAVNO PRELO

Ravnica bila –
ko kadgod davno.
Poklade su –
sićanja naviru.
Prtim mislima po škripavom snigu
do briga iza Koćeva,
di odavno vinograda nema...
Od salaša tek zidine zarasle, zavijene snigom.
Pikradam se prikom pendžeru,
otaleg se unutra najbolje vidi.

U sobi lampa, svita puno.
Na daščicama se dica sigraju.
Na banku, do peći vruće,
tetke, ujne i strine side,
štrikaju, šlingaju il' vunu motaju
i o svemu i svačemu divane.
Šale se, smiju, pa i zapivaju.

Majka za kolovratom prede
al' više stoji dok sluša i gleda
čas žene, čas muškarce
što za astalom side pa šljivu i dudaru falu,
kartama udaraju i žučno o nečem raspravljaju.

Na ćošku peći pitriolka
do kraja izvučena,
a u zapečku maćak drima.
Na „vrpečku“ u velikoj tepsiji,
da se ne oladi,
bundevara i prisnac pečeni.

Mama večeru zgotovila,
veli da se posla ostavljaju.
Unosi sude i friški krv,
A mirisi ispunjaju...

Pivčiji paprikaš rumeni
a rizanci žuti, da polete.
Ima i sarme i guska pečena
i u balonu vina rumena.

I dok se jide divan ne staje
jer tako puno svašta ima,
da se pita i da se kaže
davno se vako okupili nisu
pa je drago i milo svima.

A onda prisnac i bundevara
pa dunca više fela.
Tuže se: puknit će od svega toga –
a triba durat do zore bile.

Ostavljam i nek se prelaju
međ dicom još potražim sebe.
Vraćam slike polako natrag
mada i one već blede.
Sićanja nek' još malo ostanu!

Katarina Firanj

(Stihovi, što ih je na ovogodišnjem prelu autorica čitala, podsjećaju je na davna vremena, obiteljsko ognjište i divne dane minule mladosti.)

KAKO BIRAMO

IZABRANIK MOGA SRCA

Kada se dvoje ljudi odluči živjeti zajedno u braku, oni su odlučili dijeliti zajedničku sudbinu sa svim onim što ona nosi... zajednički stan, djeca, odjeća, hrana i sve ono što nose svakodnevne životne potrebe. U zajedničkom životu je važno planirati budućnost: veličinu obitelji, poslova kojima će se baviti, prostor u kojem će živjeti, obrazovanje djece... Sve su to važna pitanja na koja moramo imati odgovor. Iz ovoga što je izneseno jasno je vidljivo kako supruzi moraju donositi važne odluke o kojima ovisi uspjeh i kvaliteta života cijele obitelji.

Kako biramo svoje životne suputnike? Netko je rekao: „Više pažnje obraćamo pri

izboru cipela, negoli žene.“ Ova misao nije bez osnove, ali svakako nije točna u potpunosti. Biranje bračnog druga je više duhovna odluka nego fizička. Ona brak zasniva, ali i održava. Srodne duše zajednički rješavaju svoje životne probleme. Međusobno se ispomažu i dopunjavaju. U trenucima klonulosti ili bolesti jedno drugo njeguju i pomažu. A nad djecom bdiju i pomažu im da postanu zreli i samostalni ljudi. Zahtjevan je to posao, ali uz ljubav i žrtvu dvoje ljudi koji imaju međusobno povjerenje i uzajamno se poštuju, život u braku može biti zaista lijep.

Žene su realnije prilikom rješavanja trenutanih problema, muškarci imaju

viziju budućnosti, više planiraju unaprijed. Ženama ti planovi nisu jasni, ali ako podržavaju ideju muža mogu živjeti u zajedničkom braku, iako imaju niz različitih osobina koje su ponekad potpuno suprotne. Čak se ponekad pitaju - kako je uopće moguće da su se sreli i tolike godine živjeli zajedno?

Onaj dio u duši koji vezuje dva bića bez obzira na sve poteškoće u životu - on nam daje snage da se žrtvujemo za svoga partnera i svoju djecu, da prevladamo sebičnost i ugadammo samo sebi. Dok god postoji ta volja, brak je siguran i obitelj će biti sretna.

Alojzije Firanj

KORIZMENE DUHOVNE VEČERI

LJEPOTA BOŽJEG POZIVA

Duhovni centar o. Gerarda, koji djeluje pri karmelskom samostanu Gospe Karmelske i sv. Stjepana kralja u Somboru, i ove je godine organizirao korizmene konferencije. U korizmi, tom milosnom vremenu duhovne obnove svih članova Crkve, vjernici imaju prigodu i potrebu više studirati Božju riječ. Kroz razmatranje Božje riječi produbljuje se osobno vjersko znanje i pronalaze se odgovori na vlastita životna pitanja.

O. Gerard Tomo Stantić, čije ime nosi duhovni centar, živio je i djelovao u somborskom karmelskom samostanu od njegova osnivanja 1904. g. pa sve do svoje blažene smrti 1956. g. Radio je neumorno 50 godina i ostavio dubok trag u duhovnom životu vjernika grada Sombora i šire okolice. Subotički biskup Matija Zvekanović pokrenuo je službeno, 12. rujna 1985. g., postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Vjerni Božji narod revno moli za tu nakanu i postupak lijepo napreduje pred kongregacijom za svete u Vatikanu.

Do ove godine korizmeni su se susreti održavali u velikoj dvorani Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora. O. Zlatko Žuvela, voditelj Duhovnog centra o. Gerarda, u najavi ovogodišnjih korizmenih konferencija zahvalio je upravi i članovima Hrvatskog doma na višegodišnjoj lijepoj suradnji. Zbog financijske krize u društvu i poteškoća oko nabave sredstava za troškove grijanja, korizmene konferencije su preseljene u dvoranu Humanitarnog udruženja Nijemaca „St. Gerhard“, koja se nalazi u dvorištu župe sv. Križa na Velikom katoličkom groblju.

Središnja tema ovogodišnjih konferencija bila je: „Ljepota Božjeg poziva“. O njoj su govorili oci karmelićani iz Zagreba, Krka, Buškog jezera (BIH), i Sombora.

„Božji poziv kroz biblijske likove“

Prva konferencija održana je u ponedjeljak, 22. veljače, a predavač je bio o. Dario Tokić. O. Dario dolazi iz zajednice karmelićana u Remetama u Zagrebu. Profesor je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na kojem predaje više kolegija

s područja Svetog pisma Novog zavjeta, a osim toga obnaša više službi, u odgoju i upravi Hrvatske karmelske provincije.

„Bog je tijekom povijesti sklapao savez s pojedinim likovima koje je odabrao“, počeo je otac Dario svoje predavanje i nastavio: „Oni su na neki način 'stupovi međaši', prekretnice u odnosima Boga i čovjeka. Bog izabire pojedine osobe da poučavaju i vode njegov narod. Prvi je izabranik Adam. Raj zemaljski je zamisao Boga, gdje smješta čovjeka da mu

bude dobro i da se dobro osjeća. Podlaže mu sva stvorenja na službu, radost i korištenje. Daje čovjeku svijest i dostojanstvo stvorenja Božjega. Daje mu svijest, ali mi smo ipak samo stvorenja, nismo izdržali napast i iskušenja, zgriješili smo. Rad je za čovjeka važan i vraća izgubljenog čovjeka na pravi put.“

O. Tokić nastavlja: «Dok je Adam pozvan na život, Noa je pozvan na autentičnost. On ima povjerenje u Boga, nije se bojao učiniti nešto novo, ispuniti Božju zapovijed, iako je bio star. Iako svi griješe i rade što ne treba, ja neću, držim svoju vjeru. Abrahama poziva na izlazak iz sigurnosti. Mnogi ne smiju ostaviti sigurnost pa ostaju u jadu i čemeru. Primjer Abrahama vrijedi više od mnogo tisuća riječi. Mojsija poziva na veličinu, iako je bio ubojica. Bog je od njega stvorio vođu izabranog naroda. Bog je pozvao i Petra da od skromnog ribara postane prvi papa u povijesti Crkve. Kad Boga puštamo u svoj život on može uraditi velike stvari. On nas poziva da uredimo svoj život prema Njegovim zakonima i da se što manje mučimo.»

Na koji nas način Bog poziva, kako se to može prepoznati - zapitao je o. Tokić. To je bio drugi dio razmatranja. «Bog nas može pozvati kroz naše snove. Kao svetoga Josipa da s obitelji bježi u Egipat. Stavimo naglasak na naše snove koji teže nabolje, koji teže naprijed. Preko

glasnika anđela, preko ljudi. Katkad ga osjetimo kao šapat lahora, ili preko bolesti koja nas opominje i kuša. Može nas pozvati na izravno obraćenje kao sv. Pavla, da nas obrate sakramenti ili događaji.»

Zaključak bi mogao biti da je Bog uvijek prisutan u našem životu. On nas ljubi, računa na nas i želi za nas bolji i pravedniji svijet.

„Odlike i ljepota Božjeg poziva i odaziva u Crkvi“

Na drugoj večeri, 1. ožujka, predavanje je održao o. Petar Janjić, prior samostana Gospe Karmelske na Krku. Tema je bila „Odlike i ljepota Božjeg poziva i odaziva u Crkvi“.

O. Janjić je svoje razmatranje podijelio na tri dijela: postmoderna, poziv na prijateljstvo s Bogom, i duhovni poziv. U postmoderno čovjek se udaljava od Boga. Važnije je imati nego biti, odnosno prisutna je prevlast stvari nad osobom, primat tehnike nad etikom i primat subjektivizma nad istinom. Kao da je dobro izgubilo svoju snagu. Treba ponovno upoznati istinu i dobro. Bog poziva čovjeka na prijateljstvo. On kao apsolutna sloboda čini čovjeka slobodnim i osposobljava ga za ljubav. „Možemo reći da istinski živi samo onaj koji ljubi, život bez ljubavi nije život. Ljubav se rada iz susreta i živi od susreta s ljubavlju Božjom, a susret se ostvaruje molitvom. Hraniti se Pismom, znači hraniti se Kristom, a tražiti lice Božje treba biti težnja svih kršćana“, rekao je u svom izlaganju o. Janjić.

Govoreći o duhovnom pozivu predavač je istaknuo kako na ljubav treba odgovoriti ljubavlju. Što se čovjek više približava Isusu postaje i sam savršeniji. Veliku ulogu u Božjem pozivu imaju roditelji koji svojoj djeci po vlastitom kršćanskom životu moraju biti uzor. Na kraju je o. Petar citirao riječi pape Ivana Pavla II. upućene mladima: „Vama, mladi, kažem: ako osjetite Gospodinov zov, ne odbijajte ga! Radije se hrabro uključite u velike struje sve-

tosti, koje su pokrenuli znamenite svete i sveci u pratnji Krista. Njeguajte tipične čežnje vaše dobi, ali pristajte spremno uz Božji plan o vama, ako vas On poziva da tražite svetost u posvećenom životu. Divite se svim djelima Božjim u svijetu, ali znajte uprijeti pogled u stvarnosti određene da nikada ne zadu.“

„Masmediji i izbor zvanja danas“

Masmediji i izbor zvanja danas bila je tema treće korizmene konferencije održane 8. ožujka. Predavač je bio o. Antonio-Mario Čirko, prior samostana Majke Božje Remetske. O. Antonio-Mario je temperamentan predavač i veoma je živopisno, uz korištenje prezentacija sa slikama i video klipovima, iznio svoju temu.

Značaj medija je veoma velik i oni imaju velik utjecaj na oblikovanje mišljenja svih generacija, a osobito mladih. Taj se utjecaj očituje i prilikom odabira životnog poziva. O medijima treba pozitivno razmišljati, mada ima dosta negativnosti, počeo je svoje izlaganje o. Čirko. Pojavio se tzv. medijski fundamentalizam, što znači da se u njima namjerno zapostavljaju sve teme koje se tiču ljudskih vrijednosti, a ističe se ono što je provokativno i što može donijeti profit.

Mediji ispunjavaju vrijeme čovjeku, ankete pokazuju kako se u Americi više provodi vremena uz medije negoli na radu ili u snu. Zato treba biti kritičan prema programu i porukama koje nam se po njima odašilju. Mediji utječu na kvalitetu života. Oni oblikuju obitelji i imaju ulogu u odgoju djece. Da bi mediji bili što zanimljiviji, traže se senzacije. Često se zbog tog istog razloga napada i Crkva. Traže se one stvari kojima se žele zadovoljiti najniži ljudski porivi „Kupuj“, „zabavljaj se“, „telefoniraj“, „uživaj“, što kod nekih osoba stvara ovisnosti o porocima, grijesima, potrošačkom mentalitetu. Agresivne, tzv. „ratne“ kompjutorske igrice koje su izmišljene za američku vojsku da u simulacijama borbe izgube svaki osjećaj za žrtve nude se bez ikakvog obzira maloljetnoj djeci. U nekim je medijima zastupljena prava antikiršćanska kampanja. Crkva je na to često upozoravala i nastojala odgovoriti preko svojih glasila – radija, televizije, tiska. Po njima se žele promicati vrednote nauka vjere i svih moralnih vršina. Na kraju svog izlaganja o. Antonio-Mario dao je slušateljima nekoliko savjeta na koji se način treba odnositi prema medijima, kako voditi računa o njihovom ispravnom korištenju.

„Obiteljski odgoj za vjeru i poziv“

Predavanje o ovoj iznimno vrijednoj temi za većinu posjetitelja korizmenih konferencija održano je 15. ožujka, a predavač je bio o. Vjenceslav Mihetec. Obitelj na zemlji odsjaj je i slika nebeske obitelji, jer Bog je zajedništvo – Oca i Sina i Duha Svetoga. Bog je jedan i trojstven, vezan ljubavlju. Čovjek je jedan u dvjema osobama – muškarac i žena – koji su vezani duhom Božje ljubavi. Dakle, slika Božja je čovjekova obitelj na zemlji. Crkva je također obiteljska zajednica koju je osnovao Isus. O. Vjenceslav je govorio i o dvjema vrstama svjetovnih obitelji: patrijar-

halnoj i nuklearnoj. Patrijarhalna obitelj ima više generacija koje žive u zajednici. Svatko obavlja svoje zadatke koji pridonose zajednici, a molitva je ta koja ih učvršćuje. Nuklearna obitelj je manja. Čine je radno sposobni, djeca su u vrtićima a starci u domovima za stare. Veza obitelji je slaba pa je čudo kako se i održava. O. Vjenceslav je rekao kako obje obitelji daju podjednako za duhovna zvanja jer te odluke ovise o Bogu, On je onaj koji izabire. Crkva će ostati dovijeka a zvanja će uvijek biti koliko je potrebno. Župna zajednica je također obitelj koju čine vjernici, zatim osobe koje su izabrane za određene zadatke: đakoni, čitači, poslužitelji oltara, vjeroučitelji, caritas, župni zbor, pastoralno vijeće. O. Mihetec je posebno naglasio važnost da kršćanin mora imati stav i biti dosljedan u svom kršćanskom pozivu. Ovim je riječima završeno predavanje.

„Bog poziva i danas. Mnogo je zvanih, malo odabranih.“ (Mt 22, 14)

Predavač na petom korizmenom susretu bio je o. Jakov Mamić, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i voditelj Duhovnog centra „Karmel sv. Ilije“ na Buškom jezeru (BIH). On je govorio o pozivu kao pozvanosti, o egzistenciji kao misteriju i o potrebi slušanja zova egzistencije. „Nije problem u pozivanju, ukoliko to pozivanje dolazi od nekoga. Poziv je uvijek tu. Problem je u ispravnom razumijevanju egzistencije“, Istaknuo je o. Jakov i dodao: „I dok ne bude upravo to ispravno razumije-

vanje egzistencije, nema odaziva. Tamo gdje se to shvati, sama egzistencija iz sebe počinje djelovati u smislu potrebe svoga ostvarenja. I tada se otkrivaju pozivi. Poziv u stvari i nije drugo, nego specifično ostvarenje cjelovite egzistencije.“ Predavač je stavio naglasak na pozvanost, na misterij egzistencije i potrebu slušanja.

Karmel Sombor – Karmel Remete. Proslava 50. obljetnice

Posljednja ovogodišnja korizmena konferencija održana je 29. ožujka, a predavač je ponovno bio o. Vjenceslav Mihetec iz karmelskog samostana u Somboru. Ovim predavanjem zaokružena je cjelina koja kreće od Boga, izvora svakog poziva, do onih trenutaka kada poziv daje svoj plod, svoj učinak. Povod za ovu temu bila je aktualna proslava 50. obljetnice dolaska karmelita u Hrvatsku, koja je obilježena 21.03.2010. g. svečanim euharistijskim slavljem u svetištu Majke Božje Remetske u Zagrebu, kojim upravljaju karmelita, i dan kasnije svečanom akademijom u karmelskom samostanu u Zagrebu. O. Vjenceslav, koji je bio izravno zadužen za organizaciju ove proslave, kao dobar poznavatelj povijesti Hrvatske karmelske provincije imao je veoma zanimljivo predavanje. U njemu je istaknuo velik doprinos vjerničkog puka grada Sombora i šire okolice za širenje karmelske karizme u Hrvatsku i druge zemlje. To je bila i želja našeg slugu Božjeg o. Gerarda koji ju je nastojao ostvariti još 1939. g. u dogovoru s tadašnjim zagrebačkim nadbiskupom, a kasnijim blaženikom, kardinalom Alojzijem Stepincem. Okolnosti Drugog svjetskog rata spriječile su tu dobru nakanu, tako da je tek 20-ak godina kasnije došlo do ostvarenja te plemenite želje. Veliki su ljudi uvijek imali želju da se širi Božji poziv, da raste kraljevstvo Božje.

O. Vjenceslav je tematiku jubileja povezo sa svojom prvom temom koju je obradio tijekom ove korizme, s obiteljskim odgojem za vjeru i poziv. Spominjući članove karmelske zajednice podrijetlom iz ovih krajeva, izrazio je nadu da će biti još osoba koje će velikodušno izložiti svoj život na slavu Božju i korist ljudima.

Ovim šestim korizmenim susretom završene su ovogodišnje korizmene konferencije koje je organizirao Duhovni centar o. Gerarda. Lijep odaziv vjernika grada Sombora i okolice kroz sve večeri ponedjeljkom pokazatelj je opravdanosti ovih susreta, koji su imali za cilj probuditi svijest opće pozvanosti na svetost; omogućiti slušateljima da otkriju ljepotu Božjeg poziva i odaziva u Crkvi i svijetu, te potaknuti sve na zajedničku brigu i odgovornost u molitvi i odgoju za nova duhovna zvanja.

Alojzije Firanj
Zlatko Gorjanac

„EGIPAT – DAR JE NILA“

Riječi su to najstarijeg grčkog povjesničara Herodota, koji je oko 448. godine prije Krista prošao dolinom Nila. (III. dio)

KULTURNO-POVIJESNE ZNAMENITOSTI SREDNJEG EGIPTA

Nakon razgledanja znamenitosti Gornjeg Egipta, slijedio je željeznički prijevoz od Asuana do Luksora, središnjeg mjesta Srednjeg Egipta. U ovom središnjem dijelu zemlje nalaze se brojni povijesni, umjetnički iznimno vrijedni spomenici. S istočne – desne strane rijeke Nil, kod današnjeg sela Karnaka, a u blizini Luksora, bila je nekadašnja Teba, centar tadašnjeg egipatskog carstva. U prostoru

Razgledanjem šireg prostora Luksora i njegove okolice stječe se dojam o veličini, sposobnostima i dostignućima kako Srednjeg (oko 2050.-1680. god.), tako i Novoga carstva (oko 1580.-1085. god.) – doba kada je Egipat bio svjetska velesila. Egipat je, u to vrijeme, osobito u vrijeme Ramzesa II. (1290.-1224.), bio jedan od najimpresivnijih imperija koje je svijet ikada imao.

Luksor, to izuzetno vrijedno i interesantno mjesto smješteno je uz sam riječni tok Nila, zapadno od Tebe. Od brojnih

Egipta u kome ima i objedinjenih najraznovrsnijih kulturnih mjesta – tu su stupovi figura deificiranih faraona. Ovdje, gdje je nekada bila Teba, nalazi se hram državnog boga Amona, te obelisk (kameni spomenik koji se prema vrhu sužava) Tutmozisa I., kao i obelisk kraljice Hatšepsut. Obelisk Tutmozisa I. je visok 21,75 m, a kraljice Hatšepsut 29,5 m. Nasuprot drugim velikim građevinama hramova, koji su manje ili više stvoreni po jedinstvenom planu, hram državnog boga Amon-Ra predstavlja zbroj građevinskih

rima ovih mjesta stolovali su egipatski faraoni (stari egipatski vladari), te su tu i podizani veličanstveni hramovi, koji su njima, kao bogovima, bili i posvećivani. Na drugoj, lijevoj ili zapadnoj obali rijeke, u strmim odsjecima stijena, duboko su uklesane brojne grobnice ovih moćnika, ukrašene divnim slikama – likovima tih božanstava – nekada moćnih egipatskih vladara. Povijest i vrijeme su činili svoje, te su velikim dijelom razoreni ili oštećeni kako hramovi, tako i grobnice, a njihovi sadržaji velikim dijelom odneseni u muzeje diljem svijeta.

kulturno-povijesnih spomenika posebice vrijedi izdvojiti Hram mrtvih Amenofisa III. iz 1350. godine prije Krista. Svojom veličanstvenošću ovaj je hram najsvečaniji od svih tebanskih hramova, a izdiže se usred današnjeg Luksora. Ovo jedinstveno zdanje sastoji se iz četiri međusobno povezane cjeline: svetišta s roditeljskom kućom, velikog dvorišta sa stupovima Amenofisa III., veličanstvene dvorane također sa stupovima ovog vladara visokim skoro 16 metara s kapitelima u obliku otvorenih cvati papirusa i velikog dvorišta.

Karnak, najveći kompleks hramova

zamisli i građevina čiji počeci potječu još iz 11. dinastije Srednjeg carstva i produžuju se sve do doba Ptolomeja, pa čak i do vremena rimskih careva. Velika dvorana boga Amona ima 136 stupova, široka je 103 m, duboka 52 m, te ima površinu od 5356 m² (više od 1/3 površine crkve sv. Petra u Rimu). Šuma stupova beskrajnog trema u Karnaku ostavlja poseban dojam na posjetitelje.

Teba, Hram mrtvih Ramezeum. Ovaj

osobito zanimljiv i iznimno vrijedan hram egipatskog kralja Ramzesa II. nalazi se u zapadnom dijelu Tebe. Kompleks ovih građevina sastoji se iz: prvog dvorišta s ostacima ogromne kraljeve statue visoke 17,5 m a teške 1000 tona (dodajmo ovome da je samo širina grudi statue Ramzesa II. od ramena do ramena 7,11 m, obujam lakata 5,33 m, dužina kažiprsta 1 m, a širina stopala 1,40 m), drugog dvorišta, velike dvorane sa stupovima, dvije manje dvorane sa stupovima, te svetištem. Uz to, tu je još niz dvorana koje su imale druge funkcije.

Navest ćemo vrijeme vladavine Ramzesa II. koji je kraljevaio 67 godina (1290.-1224.), a poživio je 90 godina, te imao 45 sinova i 40 kćeri. Svoje je kraljevstvo Ramzes proširio prema istoku, podizao brojne nove hramove, dogradio

jom kraljevskog hrama mrtvih. Kasniji su faraoni skoro potpuno razorili ovaj hram, a kameni blokovi su ugrađivani na druga mjesta. Svaki kolos je isklesan od jednog jedinog komada stijene iz okolice Heliopolisa.

Na zapadnoj strani rijeke Nil, na strmim padinama tamošnjih planina, nalazi se Dolina kraljevskih grobnica. Sudionici ovog putovanja iz Luksora su pošli brodom te i na taj način doživjeli ovaj veličanstveni, ovdje krivudavi tok ove velike rijeke s dosta vrijednih i lijepih otoka.

Dolina kraljevskih grobnica u stijenama Zapadne Tebe. Na ovoj stjenovitoj i strmoj obali ove jedinstvene rijeke, nalaze se grobnice faraona 19. i 20. dinastije (19. dinastija 1306.-1186. godine; 20. dinastija 1186.-1085. godine). Uz faraonske, odvojeno stoje grobnice kraljica, prinčeva, prin-

nim tijelom Ramzesa II. (1290.-1224. g.).

Grobnice usječene u stijeni sadrže izuzetne i prije svega tematski osobito interesantne slike. Grobnice se sastoje iz: prednjeg dvorišta (platoa), predsoblja ili poprečne dvorane, uzanog hodnika (trema), kultne kapele sa sjedećom statutom pokojnika i članova njegove obitelji, te odajom za pokapanje koja je obično ispod kapele (skrivena). Zidovi poprečne dvorane i drugog trema ukrašeni su reljefima, često i slikama nenadmašne raznolikosti na kojima su prikazani poljski radovi i lov koji umrlom osiguravaju ishranu, a često i radost i zadovoljstvo svečanih trenutaka. Predstavljene su potom scene osveštenja, ritualnog čišćenja i žrtve umrlom.

Tutankamonova grobnica i njeno blago. Uz navedene grobnice, koje se ističu svojom monumentalnošću, navodimo i manju

stare, u njima podizao stupove i sl. Inače, inkarnacije (pojava božanstva u ljudskom liku) u hramovima simboli su njihove besmrtnosti.

U Tebi se nalaze i MEMNONOVI kolosi, koji predstavljaju Amenofisa III. (1402.-1364.), od kojih su sačuvana još samo dva i to do visine od oko 19,5 m, premda im je prvobitna visina iznosila 21 metar. Ovi su stupovi, skupa s nizom drugih kolosa, ukrašavali pročelje s kapi-

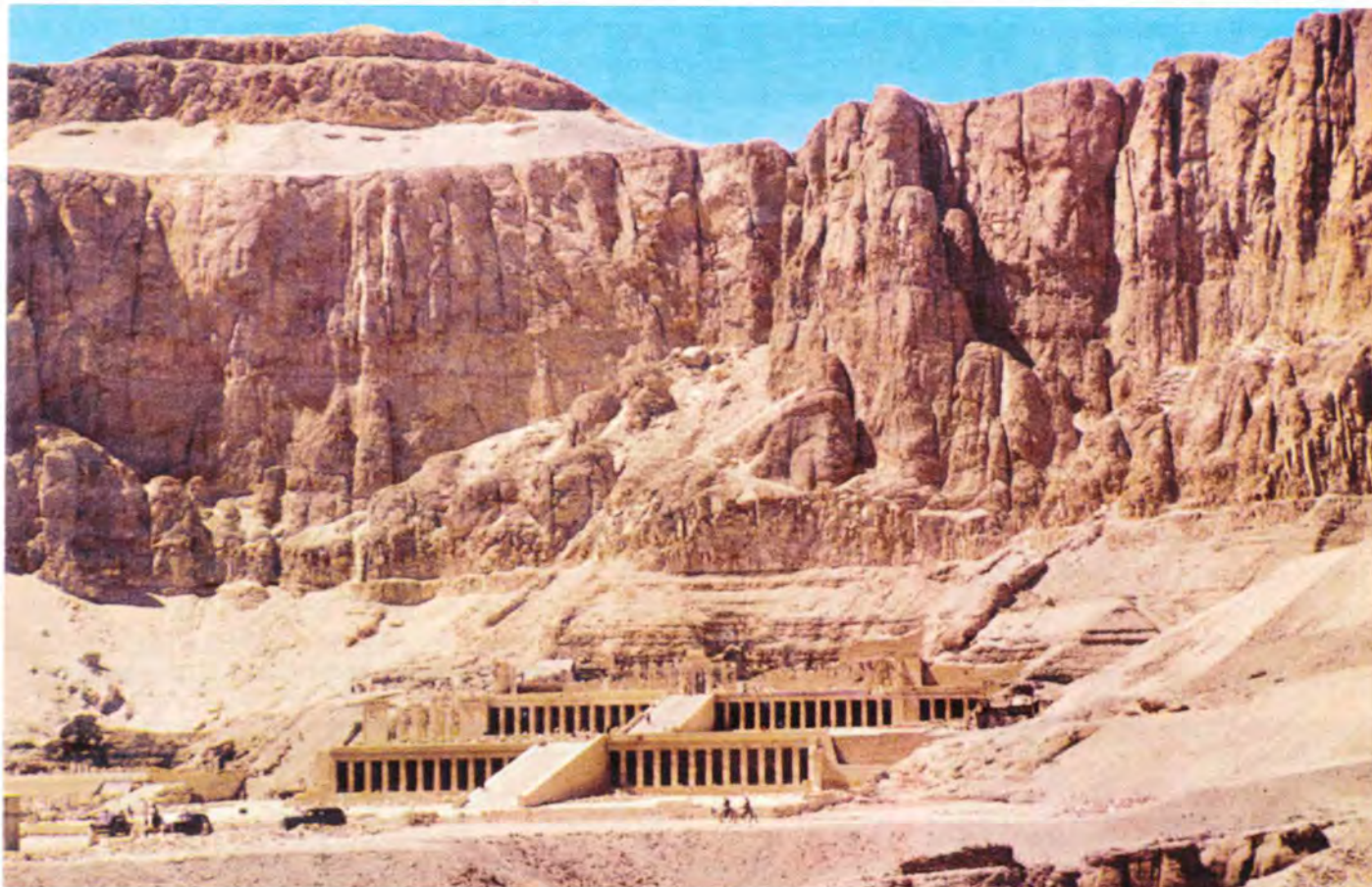

ceza i državnih velikodostojnika. Grobnice su uklesane u planinu i do 210 metara i dubine do skoro 100 metara. Do sada je poznato 60 ovakvih faraonskih počivališta.

Grobnice su lučnog ili pravog oblika, a najduža među njima je grobnica kraljice Hatšepsut koja ima 213 m, te se spušta do dubine od 97 metara. Grobnice daju prikaz zagrobnog svijeta u kome mrtvi nastavljaju svoj život. Od poznatijih, a izuzetno vrijednih i interesantnih, navest ćemo grobnice Ramzesa III. (1184.-1153) i kraljice Hatšepsut (1490.-1468.), koje smo i posjetili, a tu je i grobnica s mumificira-

Tutankamonovu, čije je blago u cijelosti očuvano. Autor ovih redaka sa svojim je suradnicima posjetio i ovo vrijedno počivalište.

Tutankamon (1347.-1338.) je beznačajan kao vladar, ali je značajno blago iz njegove grobnice koje je u cijelosti i veoma lijepo očuvano. To je, do sada, jedino sačuvano i skoro netaknuto blago iz grobnice jednog egipatskog faraona koje potječe iz doba u kome je plemenitost najviše umjetnosti još bila živa. Po obilju umjetničkih dragocjenosti koje sadrži, a također i po bogatstvu simbolike koju nam

dočarava skoro bezbrojnim predmetima, ono predstavlja klasično egipatsko blago.

Grobnica u kojoj je mladi faraon pokopan kad je umro, poslije vladavine od svega 9 godina, nije ona koju je on pripremao za sebe. Njegov nasljednik EJE pokopao ga je u grobnicu koju je sebi pripremio, a Tutankamonovu kasnije dovršio za sebe. Samo u odaji za kovčeg ove grobnice, dimenzije 5,5 x 4, ima zidnih

slika. U grobnici je nađeno: 4 drvene škrinje, sarkofag, 3 kovčega za mumiju (vanjski drveni pozlaćen, središnji drveni blago pozlaćen, unutrašnji od masivnog 22 karatnog zlata), mumija s maskom od masivnog zlata na licu. Eto, imali smo prigodu ne samo ući u ovu grobnicu, nego i promatrati zlatno sjajni lik prerano umrlog Tutankamona, kao i onaj divni vanjski kovčeg. Ipak, ovo je jedna od najskromni-

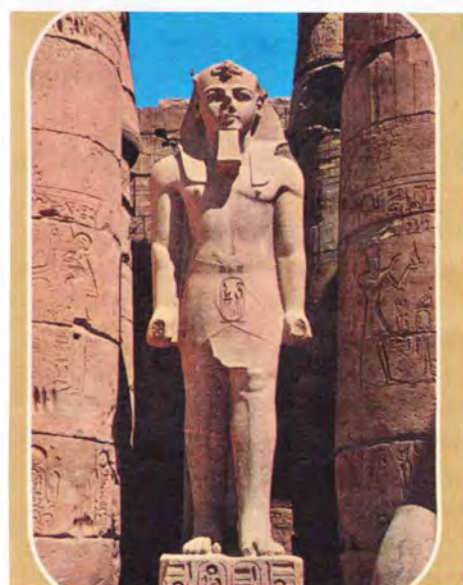
jih među svim grobnicama u stijeni.

Veliki dio Tutankamonovog blaga sada se nalazi u Kairu, u tamošnjem muzeju.

Nakon ovih bogatih i sadržajno veoma vrijednih i različitih mjesta, slijedio je prijevoz vlakom do Kaira.

Time je i privedeno kraju ovo izuzetno vrijedno i veoma korisno putovanje, te je slijedio zrakoplovni let prema Beogradu.

mr. sc. Matija Đanić

PISMO JEDNE PLAVUŠE

Dragi sine!

Pišem ti ovo pismo, kako bi znao da ti pišem. Ako primiš ovo pismo – odlično, znači da je stiglo. Ako ga ne primiš, javi da ti ga ponovno pošaljem.

Neki dan je tvoj otac pročitao u novinama da se po statistikama većina prometnih nesreća događa jedan kilometar od kuće, tako da smo se nedavno preselili malo dalje od kuće. Kuća je prelijepa, imamo čak i perilicu, ali ne znam radi li. Jučer sam stavila rublje da se pere, povukla vodu i rublja nije bilo. Valjda ga donesu kad se opere.

Ovdje vrijeme nije loše. Prošlog je tjedna samo dva puta padala kiša. Prvi put je trajala tri dana, a drugi put četiri. U vezi s jaknom koju si želio, tvoj otac Pera je rekao da, ako ti je budemo slali, skinemo pucad, jer su jako teška, kako bi transport manje koštao. Zato smo skinuli pucad i stavili ih u džep.

Napokon smo pokopali tvog djeda. Pronašli smo njegovo tijelo kad smo čisti-

li kuću. Bio je u ormaru od onog dana kada je pobijedio u igri skrivača.

Prije nekoliko dana je eksplodirala butan boca u kuhinji. Tvog oca i mene je eksplozija izbacila kroz prozor. Kakav osjećaj!? Nakon toliko godina, otac i ja smo izašli zajedno. Kad već spominjem tvog oca, da ti kažem kako je dobio novi posao. Jako je ponosan, stoji iznad petsto ljudi. Zaposlili su ga na gradskom groblju, održava travnjak.

Tvoja sestra Julija, znaš, ona što se udala za svog muža, napokon je rodila. Ne znamo još spol tako da ne znam jesi li postao tetka ili ujak. Ako bude curica, tvoja sestra je rekla da će je nazvati po meni. Čini mi se malo čudno da svoju kćerku zove mama. Tvoj rođak Pol se oženio. Po cijeli dan se moli pred ženom, jer je djeвица. I da znaš da više ne viđamo tvog ujaka Isidora, onog koji je umro prošle godine.

A da ne govorim o tvom bratu Joci. Jako je baksuzan. Zatvorio je vrata od

auta, a unutra su ostali ključevi. Morao se vratiti u stan po duplikat kako bi nas sve izbavio uz auta. Katastrofa!

Dragi sine, neću ti pisati adresu jer ne znamo koja je. Obitelj koja je tu živjela prije nas uzela je broj kuće sa zida i odnijela ga sa sobom.

Ako vidiš Margaretu, pozdravi je, ako je ne vidiš nemoj joj ništa govoriti.

Mama koja te voli!

P. S. Htjela sam ti poslati novaca, ali sam već zatvorila kuvertu.

Odabrao: Antun Kovač

MOMO I UZEIR

- Serbus, brate Momo, odakle žuriš tako tromo?

- Ne pitaj družu stari, zbile su se strašne stvari.

- Pa, deder reci, što je bilo?

- Odneo sam Fatu na kirurgiju!

- Ajojooj, pa što joj bi?

- Progutala burgiju!

- Ah, pa da nije možda zahrđala?

- Jest, vala! Samo srećom bila je mala.

A, što je tebi Uzeire, što su ti tako oči crvene?

- Radim na rezervi već tri smjene.

- U našim godinama je to česta pojava, slatki brate.

- Jest, a što ti tako drhtiš stari, da nije zbog Fate?

- The jok, ja svaki dan moram nešto popi-

ti, a pošto je nestašica alkohola, ja pijem tamo, neki himocirkular. Lijekova ima da svisneš!

- Ma ne vjerujem ti, aj se zakuni!

- Pa jes, evo džepovi su mi puni.

- Samo Momo nemoj tako mnogo da ih piješ, mogao bi da nagraišeš.

- Ja da nagraišem?! Mane ubo susjetku čakijom, Ibro ukrao traktor, žena u bolnici, a mene traži milicija i ja još mogu da nagraišem?!

- Pa koja je tebe muka smandrljala?

- Stavio sam burgiju u posljednju litru rakije i sakrio od Fate, a ona to pronašla i sve progutala.

- Pa ti si stvarno u big blatu.

- Sad sam shvatio da se ovako više ne može.

Ja moram, marš, napolje iz svoje kože.

- Nemoj bre van, moraš platiti depozit!

- A, što je to depozit?

- Ne znam što je, ali čim se mora platiti, znači ne valja. Tih plaćanja sam već sit.

- Ih, Uzeire, sad si me iznervirao, moram odmah jedan himocirkular popit.

- Svašta!

- Jašta!

Pripremio: Antun Kovač

Uređuje: Monika Vekonj, profesorica

Još jedan broj „Miroljuba“ je u vašim rukama i još jedna vesela dječja stranica je pred vama. Malo smo se umorili od ove hladne i duge zime. Željni smo proljeća i cvijeća, pa smo našim crtežima željeli privući sunce i toplije vrijeme.

Moja mama

Okružena sam mnogim dragim ljudima i nije lako odabrati o kome pisati. Ja ću vam opisati svoju mamu.

Moja mama je vitka i srednje je visine. Ima smeđu kosu s plavim pramenovima. Njeno lice krasi smeđe oči iz kojih uvijek zrače toplina i nježnost. Volim kako se moja mama oblači. Voli nositi veste i košulje i uvijek usklađuje boje svoje odjeće. Kao i sve majke, dobra je i nježna. Mama mnogo radi, ali uvijek ima vremena za mene i nikada joj nije teško učiniti nešto za mene. Ona je veoma zabavna i zanimljiva osoba koja se voli smijati i šaliti.

Moja mama je najbolja mama na svijetu i zato je mnogo volim.

Anja Krstić

Ružno pače

Samo jedno pače još izleglo se nije.

Patka još malo legne pa pomisli možda se izlegne.

Tako je i bilo izleglo se ono ali svi su rekli da je ružno mnogo.

Naljuti se tada pače pa iz dvorišta otrče.

Sretao je on i kokoši i mačke i svi su oni mislili da je ružno pače, a on ustvari labud mladi,

Martina Čeljuska

Moja mama

Napisati sastav o mojoj mami nije nimalo lak, ali je lijep zadatak. Ja ću vam je pokušati dočarati ovim svojim opisom.

Moja mama je srednjeg rasta i vitka je. Ima kratku crnu kosu i divne, tople crne oči. Dobra je prema meni i mojoj braći, iako joj ponekad nije lako s nama. Ona je veoma zabavna i nježna osoba.

Uvijek mi pomaže oko zadaće i nađe se uz mene kad god je to potrebno. Ponekad je i ljuta na mene, ali joj ja to oprostim jer mi želi dobro. Moja mama voli pričati, igrati društvene igre i smijati se s njoj dragim osobama. Isto tako voli kuhati i peći torte za rođendane. Ne moram vam ni reći da to ume najbolje na svijetu.

Jako volim svoju mamu jer uvijek ima vremena za mene.

Ivana Vilim

ZATVOR

Čest, ali ne i nerješiv problem

dr. Marija Mandić rođ. Matarić

Opstipacija je otežano pražnjenje oskudne, tvrde stolice. Možemo reći kako nema pravila o tome što je redovita stolica, jer koliko god se ljudi međusobno razlikuju, utoliko se razlikuje i dinamika njihove probave. Dinamika pražnjenja crijeva 2-3 puta dnevno ili 2-3 puta tjedno smatra se normalnim. Neki ljudi smatraju da moraju imati stolicu svaki dan. To nije točno – ne postoji strogo određeni broj stolica koji osoba mora imati. Broj stolica ovisi o mnogo čimbenika, ponajviše o vrsti hrane koju jedemo, unosu tekućine, kretanju... Naš probavni sustav u roku od nekoliko sati izvuče hranjive tvari iz hrane koju jedemo i pijemo, prenese ih u krvotok, a samim tim i u cijeli organizam. Ostatak tvari u crijevima priprema se za izlazak iz organizma, prolazi 6 metara tankog crijeva, te zatim kroz debelo crijevo gdje se iz njega izvlači voda. Tako je tvar spremna za izbacivanje iz organizma. Što se duže stolica zadržava u debelom crijevu postaje tvrđa, a pokazano je kako se kod takvih osoba češće javljaju razne bolesti, čak i tumori i da imaju kraći životni vijek. Znači pojam opstipacija koristi se u slučaju kada:

- se crijeva prazne rjeđe od tri puta tjedno (ili rjeđe nego treći dan kod odraslih i četvrti dan kod djece)
- je potrebno napinjanje i pritisak kod pražnjenja crijeva,
- postoji osjećaj nepotpunog pražnjenja crijeva.

Naš užurbani suvremeni način života je možda kriv za većinu slučajeva opstipacije. Najvjerojatnije zato što ne jedemo dovoljno vlakana ili ne pijemo dovoljno vode, to što ne vježbamo dovoljno i to što si ne odvojimo vrijeme da odgovorimo na nepogrešiv poriv za obavljanje nužde. Zatvor može izazvati i uzimanje nekih lijekova (kao što su preparati željeza i kalcija, neki diuretici, lijekovi protiv kiseline u želucu, antidepresivi, antihipertenzivi i slični). Emocionalne i psihološke tegobe mogu pridonijeti učestalosti zatvora. Također promjena načina prehrane na puto-

vanju, loše prehrabne navike, starost i trudnoća skoro redovito dovode do ovog problema.

Evo što možemo učiniti:

1. Jestu hranu koja sadrži dosta ostataka (celuloznih vlakana)

Hrana bogata vlaknima čini stolicu voluminoznom i mekanom. Osobito su vlaknima bogate: jabuka, breskva, borovnica, prokulica, brokula, kupus, sirova mrkva, špinat, karfiol, tikvice, grašak, grah, mekinje, ječmena i zobena kaša, punozrnat kruh. Vlaknastu hranu treba postupno uvesti u prehranu kako bi se organizam na nju naviknuo. Poželjno je ograničiti unos hrane koja nema ostataka: sladoled, sir, meso, čips, pizza.

2. Redovito uzimajte doručak

Stimulirat ćete pokretljivost crijeva i na taj način potaknuti prirodne impulse pražnjenja crijeva oko sat vremena nakon jela.

3. Piti dovoljno tekućine

Tekućina poput vode, voćnih i povrtnih sokova, bistrice juhe, omekšava stolicu i olakšava njen prolaz kroz crijeva. Smatra se kako je oko 2 l tekućine dnevno dovoljno. Najprikladniji napitak za ovaj problem je mineralna voda, posebno one obogaćene magnezijem. Potrebno je izbjegavati pića koja u sebi sadrže kofein ili alkohol, jer ona zapravo isušuju organizam.

4. Redovito se kretati

Redovita tjeleovježba održava tijelo aktivnim i pomaže rad crijeva. Zato ne morate postati vrhunski sportaš – pola sata šetnje dnevno učinit će svoje. Brzo hodanje, gimnasticiranje, vožnja bicikla ili plivanje pomoći će vam u održavanju normalne crijevne funkcije.

5. Slušati svoje tijelo

Nemojte potiskivati prirodni nagon za pražnjenjem crijeva. Čak i u stresnim situacijama ostavite si za to dovoljno vremena.

6. Savjetovati se s liječnikom u svezi s lijekovima koje uzimate

Neki lijekovi mogu dovesti do opstipacije. Najčešće se radi o lijekovima protiv kiseline, lijekovima koji sadrže željezo ili kalcij, lijekovima za izlučivanje vode, lijekovima protiv depresije.

7. Koristiti laksative samo nakon savjetovanja s liječnikom ili ljekarnikom

Kada sve naprijed navedeno „zakaže“ najbolje je obratiti se svom liječniku kako bi vam preporučio adekvatno ljekovito sredstvo za vas, uzimajući u obzir veličinu problema, vašu starost, način života i druge lijekove koje koristite. Najčešće će to biti neki od laksativa, ali kroz kraće vrijeme.

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi 4 puta godišnje). List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«, 25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, tel. 025/38-173; fax: 025/26-019.

Nakladnik: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

tel/fax: 024/553-355

hrvatskarijec@tippnet.rs

www.hrvatskarijec.rs

Za nakladnika: Ivan Karan

Urednik Nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«: Milovan Miković

Uredništvo: mr. Matija Đanić, glavni i odgovorni urednik lista, Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika, te članovi Zoran Čota, Alojzije Firanj, Antun Kovač, Josip Pekanović, Šima Raič, Pavle Matarić, Monika Vekonj, Klara Šolaja-Karas i Zlatko Gorjanac.

Lektorica: Katarina Vasiljčuk

Tehnički urednik: Thomas Šujić

Prijelom teksta: Jelena Ademi

Urednik fotografije: Zoran V. Šimokov

List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

Tisak: »Rotografika« doo Subotica

E-mail: vnazor@sbb.co.yu

Web strana: tippnet.co.yu/media/miroljub

Naklada: 900 primjeraka

GIOVANNI IV., DALMATINSKI PAPA

Dalmatinski papa Ivan IV. pokopan je u čuvenoj Konstantinovoj bazilici u Vatikanu. Izabran je od klera i naroda rimskog 3. kolovoza 640. godine. Kako sam pisac knjige pod gornjim naslovom kaže, radilo se o Papi Dalmatincu duboke pobožnosti, a knjigu je napisao dr. Sereno Detoni, rođeni Zadrnin. Predmetnu knjigu uručio je osobno sadašnjem papi Benediktu XVI. na općoj audijenciji na Trgu sv. Petra u Rimu.

Za papu Ivana IV. se dalje kaže kako je bio osoba iznimne religijske kulture, ali i razboritosti i žive inteligencije. Njegov izbor za papu potvrdio je 19. prosinca 640. godine bizantski car Heraklije, a na Badnjak iste godine Ivan IV. bio je posve-

ćen za papu.

Nakon izbora za papu, Papinskom stolicom upravljao je jednu godinu, devet mjeseci i devetnaest dana. Njegovo ime „Ioannes IV.“ i danas se nalazi na velikoj mramornoj ploči „Summi Pontifices in hac Basilica sepulti“ u crkvi sv. Petra, na kojoj su i sva ostala imena pokopanih papa u Vatikanu.

Ivan je rodom iz Dalmacije, a o njegovom se konkretnom podrijetlu još uvijek dvoji. Po nekim autorima Ivan IV. rodom je iz Solina, a po drugima rođen je u Zadru. Nedvojbeno je, pak, da je – Dalmatinac. Podaci govore kako je nakon studija u Raveni Ivan postao đakon u Rimskoj kuriji, a odatle je dogurao do pape kao 72.

nasljednik sv. Petra na toj dužnosti.

Ivan IV. predvodio je Svetu stolicu u teškim vremenima kada je Crkva bila suočena s raznim izazovima. Papa Ivan IV. je uspio svojom razboritošću i vrhunskom inteligencijom sačuvati Crkvu od tadašnjih snažnih tendencija hereze, ali i pomiriti ozbiljne razlike Rimske i Grčke crkve. Zahvaljujući njegovoj mudrosti Rimski crkva je u teškim vremenima i okolnostima uspjela živjeti mirnim i sigurnim životom.

Zadarski nadbiskup Ivan Prenda na svečanom primanju u nadbiskupskoj palači u Zadru uručio je zlatnu medalju autoru knjige o papi Ivanu IV., Dalmatincu.

Stipan Pekanović, odvjetnik

HRVATSKA GLAZBENA UDRUGA „FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA“ SUBOTICA

Raspisuje

NATJEČAJ

Za skladbe koje će biti izvedene na

X. FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA

Festival će biti održan u rujnu (septembru) 2010. godine u Subotici

Osnovna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke pjesme i poticaj svima, a osobito mladima, da i sami pridonese očuvanju i unapređenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca;

Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;

Pjesma može imati 3-4 strofe;

Dužina pjesme je 3-5 minuta;

Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u 2 primjerka;

Uz tekst i melodiju obvezno dostaviti i demo snimku;

Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premierno izvođenje);

Jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe;

Primljeni radovi se ne vraćaju;

Radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime, adresa autora i kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti;

Nakon odabira najboljih radova stručno će povjerenstvo autore izvijestiti o rezultatima;

Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;

Autor skladbe koja je odabrana za izvedbu na festivalu samim slanjem skladbe daje svoj neopozivi pristanak da se ona studijski snimi i izda na nosaču zvuka i video zapisu radi popularizacije festivala.

Natječaj je otvoren od dana objavlivanja do 30.05.2010.

Skladbe slati na adresu:

- Vojislav Temunović, Skerlićeva 17, Subotica,

S naznakom: ZA X. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA;

- HGU FBP, Jo Lajoša 4a, Subotica;

- vojot@nadlanu.com

Vjenčane slike naših Bunjevaca i Šokaca

FRATRIĆ SIGMUND-ŽIGA
rođen 1910. g.

BUDIMČEVIĆ ROZA
rođena 1910. g.

VJENČANI 1933. g.

ĐUKAVNOV ADAM-LELA
rođen 7.5.1911. g. u B. Monoštoru

PEJAK ANICA-ABRAMOVA
rođena 31.12.1914. g. u B. Monoštoru

VJENČANI 1933. g.

BEČARCI

Travo rosna, alaj si žalosna,
Kogod žena koja muža nema.

Misečina, al mog dike nema,
Da je tavno, došo bi već davno.

Mene dika očima ne zove,
Već nuz gajde, golubice ajde.

Ja na ženu uvijek dobro pazim,
A noću je u krevetu mazim.

STANISLAW JERZY LEC

- Vječiti san dželata: kompliment osude-
nika za kvalitetu pogubljenja.

- Izgovor ljudoždera: „Čovjek je stoka!“
- „Kako se treba ponašati“, upita me moj
poznaničnik, „kad u svojoj kući nađeš ženi-
nog prijatelja u krevetu s tuđom ženom?“
- Tehnika će doći do takvog savršenstva
da će se čovjek moći snaći i bez sebe.

- U raju treba biti sve; i pakao.
- Mudrosti mora imati dovoljno, jer tko se
sve njome koristi.

Odabrao: Antun Kovač

BEČARCI

Mila majko kupi mi fancagu,
da obrijem onu moju ragu.

Mila majko kupi podmornicu,
da provozam onu našu dicu.

Kupi majko zetu kawasaki,
da ga voza dok se ne ukaki.

Bolje biti pijan ko krmača,
nego gadan ko stara drljača.

Ja sam bečar, žena bečaruša,
volimo se ko tuna i skuša.

Čuvam ženu, žena mene čuva,
trpimo se jer smo puni buva.

Živimo ko Salamon i Saba,
ja bitanga a žena baraba.

VICEVI I ŠALE

Talijanka došla na crnogorsko primorje, upoznala lijepog, kršnog Crno-
gorca i, šecući s njim pokraj plaže, kaže mu: „Bača mi amore“ (poljubi me
ljubavi), a on je uhvati pa je baci u more. Ona se počne daviti i iz sve snage
vikati: „Ajuto, ajuto“ (upomoć, upomoć), a Crnogorac će njoj, onako smire-
no: „Ma nije ljuto, nego slano.“

Jedna gospođa iz unutrašnjosti došla u Rijeku i na ulici zaustavila jednog
gospodina i upita ga: „Prosim vas gospodine, znate li gdje je Zagrebačka
ulica?“. Gospodin joj odgovori: „Žao mi je, ali ne znam, a zar vi niste odav-
de?“ „Ne, ja sam od Ibri, Avdo ima sina“, odgovori gospođa i ode dalje.

Na školskom satu učiteljica djeci da domaći zadatak da napišu tri rečenice
gdje se spominje južno voće, i sutra mali Đokica pročita svoje tri rečenice
ovako:

- Ja volim južno voće.

- Moja sestra voli naranče.

- Moj tata voli rakiju, ode u kavanu, napije se, dođe kući i istuče mamu A
NA NAS se dere.

Bio Lala u kazalištu i kad se vratio kući pitaju ga susjedi što mu se najviše
dopalo u predstavi, a Lala odgovori kako mu se najviše svidio kraj. Susjedi
ga pitaju zašto mu se najviše dopao kraj, a Lala će, ni pet ni šest: „Pa na
kraju su dijelili kapute, a ja uzeo tri.“

Otišli Lala i Sosa kod doktora i Lala veli doktoru: „Gospodine doktore, ja
patim od impotencije“, a Sosa ga prekine, pa kaže: „Ne pati on, gospon'
doktore, on boluje, a ja patim!“

Šeću po plaži otac i sin – ljudožderi i odjednom će sin ocu: „Tata, vidi što je
ona ženska dobra, hajmo je pojesti. Otac pogleda žensku i veli sinu: „Sine,
nju ćemo povesti kući, a mamu ćemo pojesti!“

VICEVI

Imaš li jednu cigaretu?
Ali, zar ih se nisi odrekao?
Još sam, znaš, u prvoj fazi
odricanja. Zasad sam ih
samo prestao kupovati.

Psihoanalitičar: Varate li
svoju ženu?

Pacijent: Pa, koju bih drugu?

Muž: Hajdemo u grad, da se
malo provedemo!

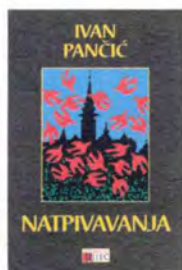
Žena: Važi!... Ako se vratiš
prvi, ostavi upaljeno svjetlo
u predsoblju.

Pobogu, pa ti si izašao na
ulicu, a nisi obukao gaće.

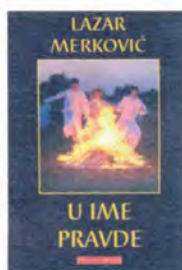
Otkud znaš?

Zato što nemaš ni hlače!

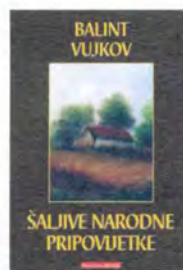
Alojzije Firanj

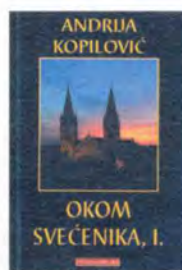
300 dinara

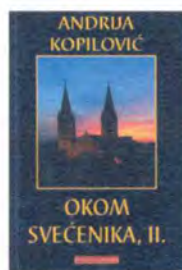
400 dinara

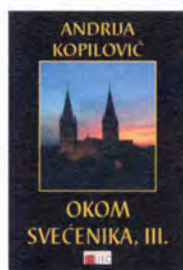
400 dinara

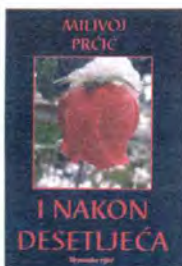
400 dinara

400 dinara

400 dinara

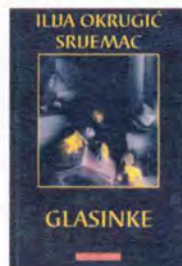
200 dinara

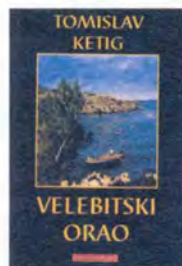
300 dinara

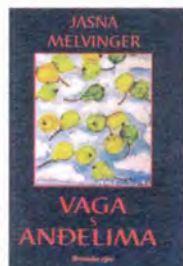
200 dinara

300 dinara

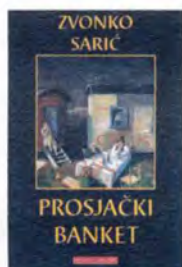
300 dinara

200 dinara

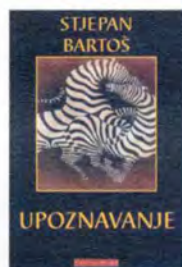
300 dinara

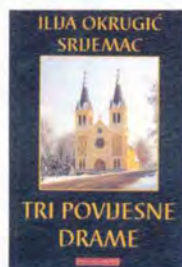
300 dinara

300 dinara

300 dinara

500 dinara

300 dinara

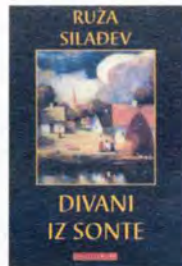
300 dinara

400 dinara

400 dinara

400 dinara

300 dinara

400 dinara

400 dinara

500 dinara

450 dinara

2500 dinara

500 dinara

500 dinara

Naručite knjigu !

Dostava preporučenom poštom, plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Poštanski broj, mjesto i država: _____
Telefon i e-mail: _____

Ovim neopozivo naručujem:

1. _____, komada _____
2. _____, komada _____
3. _____, komada _____
4. _____, komada _____
5. _____, komada _____
6. Komplet knjiga s popustom 20% UKUPNO: 10.280,00

Vlastoručni potpis: _____

Bunjevačko - šokačko prelo

Retkovci

Duhovna tribina

